

Konsoliderad version

Beräkningen av dagsbotsbeloppet vid strafföreläggande

1 Dagsbotens storlek i normalfall

- 1.1 Dagsboten bestäms utifrån den misstänktes beräknade *årsinkomst* vid tidpunkten när dagsboten ska bestämmas. Med årsinkomst avses inkomst före skatt med avdrag för kostnader för inkomstens förvärvande.

I årsinkomsten räknas också in mer kontinuerligt utgående ersättning eller bidrag till den misstänkte. Det gäller t.ex. arbetslöshetsersättning, ekonomiskt bistånd, studiebidrag, bostadsbidrag och underhållsbidrag.

Den misstänktes egna uppgifter om sin årsinkomst ska godtas om de framstår som trovärdiga i förhållande till övrig utredning. Uppgift om taxerad inkomst ska finnas tillgänglig vid bedömningen,¹ om det inte på grund av särskilda skäl finns anledning anta att sådan uppgift skulle sakna betydelse. I de fall den misstänktes egna uppgifter inte framstår som trovärdiga, ska årsinkomsten uppskattas till ett rimligt belopp utifrån senast taxerad inkomst och övriga tillgängliga uppgifter.

- 1.2 Med hänsyn till den statliga inkomstskatten reduceras den beräknade årsinkomsten med 20 procent av den del av årsinkomsten som överstiger skiktgränsen enligt 65 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229). Observera att skiktgränsen ändras varje år.
- 1.3 För varje *barn*, som för sitt uppehälle är väsentligen beroende av den misstänkte, görs avdrag med hälften av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 7 § socialförsäkringsbalken (2010:110).
- 1.4 Dagsboten fastställs till en tusendel av det belopp som räknats fram enligt 1.1–1.3.
- 1.5 Med hänsyn bl.a. till indirekta skatter minskas beloppet enligt 1.4 med 50 kr.
- 1.6 Om den misstänkte för egen del har en *nettoförmögenhet* (skillnaden mellan tillgångarna och skulderna) som överstiger 1 500 000 kr ökas dagsboten med 50 kr och med ytterligare 50 kr för varje ytterligare fullt 500 000-tal kr.
- Skälig hänsyn tas till mera betydande *nettoskuldbörda* hos den misstänkte.²

¹ Jfr FUK 4 §.

² Observera att det som avses är en betydande **nettoskuld**sättning. En skälighetsbedömning får göras i varje enskilt fall om och i så fall i vilken utsträckning avdrag ska medges.

- 1.7 Beträffande en misstänkt som har ringa eller ingen känd inkomst eller förmögenhet fastän levnadskostnaderna är höga bestäms dagsboten så att den framstår som rimlig med hänsyn till levnadsstandarden.³
- 1.8 Dagsboten bestäms alltid till helt kronotal. Det framräknade beloppet rundas av nedåt till närmaste tal som är jämnt delbart med tio.

2 Dagsbotens storlek vid skuldsanering

När dagsboten ska fastställas för en misstänkt som har skuldsanering är utgångspunkten att den misstänkte inte kan avstå från några medel utöver minimibeloppet om 50 kr per dag. Vid fastställande av dagsboten ska även de två betalningsfria månader som den misstänkte har enligt 38 § skuldsaneringslagen (2016:675) beaktas. Dagsboten ska ökas med summan av betalningsbefrielsen omräknat till ett belopp per dag. Detta framgår av ett avgörande från Högsta domstolen.⁴

Ett räkneexempel: Den misstänkte som befrias från att betala 8 200 kr per månad under två månader per år har ett betalningsutrymme om 16 400 kr. Omräknat till ett dagsbelopp blir det 40 kr (16 400 kr/365 dagar). Dagsboten ska då i normalfallet bestämmas till 90 kr (50+40).

3 Jämkning av dagsbotens storlek

Dagsbotens belopp får enligt 25 kap. 2 § andra stycket brottsbalken jämkas om det finns särskilda skäl för det. Jämkningsregeln är inte avsedd för brott av mer bagattartad natur. Straffet för sådana brott bestäms i regel i penningböter.

3.1 När ska dagsboten jämkas?

Möjligheten att jämka dagsboten bör tillämpas restriktivt. Jämkning kan komma ifråga om brottets straffvärde ligger vid nedre gränsen för dagsböter och den misstänkte har så goda ekonomiska förhållanden att tröskeleffekten av att straffet bestäms till dagsböter och inte penningböter blir orimlig. Ett annat typfall där jämkning kan ske är då ett högt antal dagsböter döms ut och den misstänktes betalningsförmåga är väsentligt nedsatt. Undantagsvis bör jämkning kunna ske om den misstänkte har en ovanlig eller särskilt omfattande försörjningsbörda som inte kan beaktas på annat sätt, t.ex. i de fall den misstänktes make, registrerade partner eller sambo helt saknar inkomst eller har en årsinkomst som understiger ett prisbasbelopp. Om den misstänkte har mycket små eller inga inkomster kan omständigheterna i vissa fall vara sådana att minimibeloppet för en dagsbot behöver jämkas för att inte straffet ska drabba alltför hårt. En individuell prövning med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet ska alltid göras.⁵

³ Bara den misstänktes egna förhållanden bör beaktas och inte t.ex. föräldrarnas om det gäller en ung person.

⁴ Se Högsta domstolens dom från den 9 september 2022 i mål B 7106-21 ("Dagsbot och skuldsanering").

⁵ Se prop. 1990/91:68 s. 117, NJA 1996 s. 195 (beträffande ungdomar), NJA 1999 s. 286 och RH 2008:39.

Dagsboten får enligt 25 kap. 2 § tredje stycket brottsbalken inte jämkas så att bötesbeloppet understiger 750 kr.

Skyldighet att betala avgift till brottsofferfond utgör inte skäl för jämkning.⁶

3.2 Dokumentation vid jämkning

Om dagsboten jämkas ska det framgå av strafföreläggandet. Skälen för jämkning ska alltid anges.

Riktlinjerna beslutades den 23 maj 2007.

Samtliga avsnitt har ändrats den 23 november 2011 (ÅM-A 2011/0299). Avsnitt 1.2, 1.3 och 2 har ändrats den 19 december 2019 (ÅM2019-1655).

Ett nytt avsnitt 2 har lagts till den 1 december 2022 (ÅM2022-1907).

⁶ Se NJA 1996 s. 195.

Bilaga

Beräkning av dagsbot

Årsinkomst (årsinkomst efter avdrag för kostnader för inkomstens förvärvande).

+ _ _ _ _ _

Avdrag med 20 procent av den del av den beräknade årsinkomsten som överstiger skiktgränsen enligt 65 kap. 5 § inkomstskattelagen.

- _ _ _ _ _

Avdrag med hälften av ett prisbasbelopp enligt 2 kap. 7 § socialförsäkringsbalken (2010:110) för varje barn som för sitt uppehälle är väsentligen beroende av den misstänkte.

- _ _ _ _ _

Summa _____

1/1000 av denna summa.

_ _ _ _ _

Avdrag för indirekta skatter.

= _____ 50 kr

Tillägg för förmögenhet som överstiger 1 500 000 kr (50 kr för 1 500 000 kr och ytterligare 50 kr för varje fullt 500 000-tal kr).

+ _ _ _ _ _

Avdrag för mera betydande nettoskuldbörda.

- _ _ _ _ _

Summa _____

Dagsbot (avrundas nedåt till närmaste tal som är jämnt delbart med tio).